

Regeringens proposition

1983/84: 125

med förslag om tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1983/84;

beslutad den 15 mars 1984.

Regeringen förelägger riksdagen vad som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll för de åtgärder som framgår av föredragandenas hemställan.

På regeringens vägnar

INGVAR CARLSSON

BO HOLMBERG

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås utgifter m. m. på tilläggsbudget III till statsbudgeten för innevarande budgetår.

De anslag som begärs uppgår till ca 55 milj. kr. De största anslagen föreslås gå till kostnader för utbildning för undervisningsyrken, kostnader för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut samt kostnader för statens bakteriologiska laboratorium.

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1984-03-15

Närvarande: statsrådet I. Carlsson, ordförande, statsråden Lundkvist, Holmberg, Sigurdsen, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén, Peterson, Andersson, Boström, Bodström, Göransson, Gradin, Hellström, Thunborg, Wickbom

Föredragande: statsråden Holmberg, Bodström, Thunborg, Sigurdsen, Boström, Göransson, Hjelm-Wallén, Lundkvist, Leijon, Peterson

Proposition med förslag om tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1983/84

Statsrådet Holmberg anför: De anslag som riksdagen har anvisat sedan statsbudgeten för budgetåret 1983/84 fastställdes har uppförts på tilläggsbudget I (jfr FiU 1983/84: 19, rskr 139). Regeringen har vidare i prop. 1982/83: 101 föreslagit riksdagen att bifalla vissa anslag på tilläggsbudget II. De ytterligare medelsbehov som nu kan överblickas bör sammanfattas i en gemensam proposition angående utgifter på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1983/84.

Statsråden föredrar förslag till riksdagen i frågor angående anslag m. m. på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1983/84. Anförandena redovisas i underprotokollen för resp. departement.

Statsrådet Holmberg hemställer att regeringen föreslår riksdagen att besluta om anslag m. m. på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 i enlighet med de förslag som föredragandena har lagt fram.

Regeringen ansluter sig till föredragandenas överväganden och beslutar att genom proposition förelägga riksdagen vad föredragandena har anfört för den åtgärd som föredragandena har hemställt om.

Regeringen förordnar att de anföranden som redovisas i underprotokollen och en sammanställning över de anslag som regeringen begär skall bifogas propositionen som bilagor 1–9.

Bilaga 1

UTRIKESDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1984-03-15

Föredragande: statsrådet Bodström

**Anmälan till tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret
1983/84**

TREDJE HUVUDTITELN

A. Utrikesdepartementet m. m.

[1] **A 3. Inköp, uppförande och istandsättande av fastigheter för utrikesrepresentationen.** Inflyttning i ett nytt ambassadkansli i London skedde i juni 1983. Kansliet, som f. n. förhyrs, är inrymt i en flervåningsbyggnad, vilken tillgodoser rimliga lokalbehov även på sikt.

Förutsättningar för ett svenskt köp av fastigheten har nu uppkommit. Från svensk sida har anmälts intresse av att inleda förhandlingar om ett eventuellt köp. Dessa förhandlingar väntas äga rum under våren 1984. I avvaktan på att ett avtal om köp träffas föreslår jag, efter samråd med chefen för finansdepartementet, att medel för ändamålet förskottsvis tas i anspråk från det under sjunde huvudtiteln uppförda reservationsanslaget *Inköp av fastigheter m. m.* och att regeringen i efterhand begär särskilda medel för förvärvet.

Med hänvisning till vad jag har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

1. bemyndiga regeringen att sluta avtal om köp av kanslifastigheten i London på för statsverket förmånligast möjliga villkor,
2. medge att det under sjunde huvudtiteln uppförda reservationsanslaget *Inköp av fastigheter m. m.* förskottsvis får tas i anspråk för förvärvet.

Bilaga 2

FÖRSVARSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1984-03-15

Föredragande: statsrådet Thunborg

**Anmälan till tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret
1983/84**

FJÄRDE HUVUDTITELN

A. Försvarsdepartementet m. m.

[1] **A 3. Kommittéer m. m.** Under denna rubrik har i statsbudgeten för budgetåret 1983/84 anvisats ett reservationsanslag av 8,6 milj. kr.

Omorganisationen av regeringskansliet hösten 1982 ledde bl. a. till att ett antal kommittéer den 1 januari 1983 fördes över från dåvarande handelsdepartementets samt kommundepartementets kommittéanslag till fjärde huvudtitelns kommittéanslag. I 1983 års budgetproposition (prop. 1982/83: 100 bil. 6 s. 14) beräknades medlen för budgetåret 1983/84 för dessa kommittéer något för restriktivt. Anslaget A 3. Kommittéer m. m. föreslogs vidare övergå från ett förslagsanslag inom utgiftsramen för det militära försvaret till ett reservationsanslag utanför utgiftsramen, vilket innebär att anslaget varken får överskridas eller kompenseras med prisregleringsmedel. Riksdagen (FöU 9, rskr 271) hade inte något att erinra mot förslagen.

Medelsbehovet för anslaget beräknas numera till 9,3 milj.kr., dvs. 700 000 kr. mer än vad riksdagen har anvisat.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Kommittéer m. m.* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 anvisa ett reservationsanslag av 700 000 kr.

SOCIALDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1984-03-15

Föredragande: statsrådet Sigurdson

**Anmälan till tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret
1983/84**

FEMTE HUVUDTITELN

H. Allmän hälso- och sjukvård

[1] **H 8. Statens bakteriologiska laboratorium: Utrustning.** Under denna rubrik har i statsbudgeten för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 2,1 milj. kr.

Sedan år 1957 producerar statens bakteriologiska laboratorium (SBL) ett poliovaccin, som används inom det allmänna vaccinationsprogrammet mot polio. Modernare tillverkningsmetoder för detta vaccin är emellertid under utveckling i bl.a. Holland och Frankrike. Den nya metodiken utnyttjar s. k. cellinjer, dvs. celler som i laboratoriet kan föröka sig under obegränsad tid och odlas i stor skala. WHO har rekommenderat en övergång till denna teknik. Nuvarande tillverkning vid SBL kräver tillgång på apor och är därför beroende av en dyrbar och osäker apimport. Det är önskvärt att byta till en modernare tillverkningsmetodik, som även ger en produkt av högre kvalitet. Tekniken bygger på att celler, som utgör material för framställningen av poliovaccin, odlas kontinuerligt i odlingstankar. Härigenom bortfaller behovet av apor, vilket förbilligar processen med ca 1,9 milj. kr. årligen. I gengäld ökar kostnaderna för substrat m.m. Totalt beräknas övergången till en ny teknik medföra en kostnadsminskning av ca 0,9 milj. kr. årligen i nuvarande prisnivå. En renare och säkrare produkt erhålls också på detta sätt.

Den nya metodiken förutsätter att SBL köper in odlingstankar, viss filtreringsutrustning och mediakärl m.m. SBL har angivit kostnaden för erforderlig utrustning till 4 045 000 kr. i prisnivån juli 1983. Om den kan vara installerad i början av år 1985 skulle efter en intrimningsperiod produktionen av poliovaccin enligt den nya metodiken kunna ta sin början under hösten 1985.

Regeringen har den 23 juli 1981 godkänt ett avtal mellan SBL och läkemedelsföretaget Merck & Co, Inc. angående licenstillverkning av vaccin mot mässling, påssjuka och röda hund. Avtalet ger SBL rätt till försäljning av vaccinet på hela den nordiska marknaden samt för internationella hjälpprogram i svensk regi. Socialstyrelsen har utfärdat en rekommendation om allmän vaccination mot mässling, påssjuka och röda hund av barn vid 1½ och 12 års ålder. För vaccineringen används nämnda vaccin, som importerar av SBL i avvaktan på att SBL kan starta egen produktion av vaccinet. Avtalet förutsätter att SBL snarast möjligt tar över produktionen i sin helhet.

För budgetåret 1981/82 anvisades 3 750 000 kr. på tilläggsbudget I för anskaffande av utrustning för denna produktion (prop. 1981/82: 25 bil. 3, SoU 26, rskr 122). Kostnaderna var beräknade i prisläget 1980-12-01. Samtidigt anvisades medel för iordningställande av lokaler för produktionen.

Lönsamheten bedöms bli god bl. a. därför att försäljning kommer att ske förutom i Sverige även till andra nordiska länder. Avtal härom har träffats med Finland och Norge.

Kostnaderna för anskaffning av utrustning beräknas av SBL numera till 5 970 000 kr. i prisläget 1983-02-01. Av ökningen 2 220 000 kr. anges 1 305 000 kr. hänföra sig till inträffade prisförändringar. Ändrad tillverkningsmetodik och behov av ytterligare produktionskapacitet med hänsyn till ökad efterfrågan på vaccinet motiverar enligt SBL ökningen härutöver med 915 000 kr.

Jag anser att det är angeläget att den nya metodiken för framställning av poliovaccin införs så snabbt som möjligt. Erforderliga medel bör därför anvisas över tilläggsbudget. Avtalet om licenstillverkning av vaccin mot mässling, påssjuka och röda hund bör fullföljas. Resterande utrustningsmedel bör ställas till förfogande på tilläggsbudget.

Mot denna bakgrund beräknar jag ett sammanlagt medelsbehov av avrundat 6 milj. kr. för nämnda ändamål.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Statens bakteriologiska laboratorium*: Utrustning på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 anvisa ett reservationsanslag av 6 000 000 kr.

Utdrag
KOMMUNIKATIONSDEPARTEMENTET PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1984-03-15

Föredragande: statsrådet Boström

Anmälan till tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1983/84

SJÄTTE HUVUDTITELN

D. JÄRNVÄGAR

[1] **D 1. Statens järnvägar.** Statens järnvägar (SJ) har ett generellt bemyndigande att förvärva, förvalta och avyttra aktier i bolag intill ett visst värde. Detta bemyndigande gäller aktieposter vars värde understiger 2 milj. kr. Sådana beslut bör dock enligt riksdagens beslut med anledning av 1983 års budgetproposition (prop. 1982/83: 100, bil 8, TU 15, rskr 293) underställas regeringens prövning.

SJ har i skilda skrivelser till regeringen under innevarande budgetår tagit upp frågor som har samband med förvaltningen av statens aktier och som inte omfattas av det angivna bemyndigandet. I en skrivelse den 7 december 1983 har sålunda SJ hemställt om godkännande av att till AGA AB få *överlåta samtliga innehavda aktier i AB Dissousgas* för en köpeskilling av 4,5 milj. kr.

SJ äger AB Dissousgas tillsammans med AGA AB med lika stora andelar. Bolaget bildades 1913 av AGA och dåvarande Uddevalla–Wenersborg–Herrljunga Jernvägsaktiebolag (UWHJ) med ett aktiekapital av 20 600 kr. Det huvudsakliga syftet med bolaget var att producera acetylen-gas för de statliga och privata järnvägarna i västra Sverige för signaler samt för lok- och vagnsbelysning. För AGA fanns behov av acetylen-gas för fyrbelysningen i Vänern och på västkusten.

UWHJ övertogs av SJ år 1941 varvid aktiekapitalet höjdes till 100 000 kr. Aktiekapitalet har därefter höjts genom fondemissioner till nuvarande 1 600 000 kr. Bolaget, som sysselsätter ca 12 personer, tillverkar alltjämt acetylen-gas, numera för svetsändamål och saluför gasol, svetsmaterial m. m.

Det ekonomiska resultatet har under en följd av år varit tillfredsställan-

de. Produktionen har dock successivt minskat från 170 ton år 1977 till 122 ton år 1983. Med hänsyn till att SJ inte längre anser sig ha något primärt intresse av att vara engagerad i gastillverkning önskar SJ avyttra sina aktier i bolaget.

SJ har vidare i en skrivelse den 30 december 1983 hemställt om medgivande att av driftmedel få lämna *AB SMART* ett aktieägartillskott på 1 milj. kr.

SMART AB är ett företag som SJ bildat tillsammans med flygbolagen *SAS* och *Braathens SAFE* för att få en enhetlig dataterminalutrustning hos resebyråerna i Skandinavien.

SMART AB har med ett konsortium, bildat av *PK Finans* och *Finans Scandic*, avtalat om köp av datautrustning från *Svenska AB Philips*. Utrustningen skall efter hand som den levereras hyras ut till resebyråer och leverantörer av resor och tjänster i anslutning till resenäringen på "non profitbasis" och träder för SJ:s del i stället för den utrustning "SNAP" som SJ hittills haft uthyrd för agentförsäljning av färd- och platsbiljetter.

Aktiekapitalet i *SMART AB* är 1 500 000 kr. och har avpassats till minimibehovet på grundval av en leverans- och installationsplan som är avtalad med *Philips*. Det har efter hand visat sig att denna plan måste förskjutas i genomsnitt ca 12 månader. Under tiden bär bolaget administrationskostnader och konsultkostnader för teknisk och administrativ utveckling under en införandeperiod innan några hyror flyter in.

Bolagets styrelse, i vilken en tredjedel av ledamöterna representerar SJ, har inte bedömt det lämpligt att i balansräkningen tillgodoräkna sig något substansvärde för dispositionsrätten över de i och för sig mycket värdefulla utvecklingsresultat som gemensamt bekostas av ägarna och ställts till bolagets förfogande.

Bolaget har den 31 december 1983 förbrukat något mer än hälften av aktiekapitalet. För att inte tvingas i likvidation har bolagets styrelse beslutat anmoda de tre aktieägarna att lämna bolaget ett aktieägartillskott med återbetalningsskyldighet med vardera 1 milj. kr. *Braathens SAFE* och *SAS* har beslutat om och även lämnat detta tillskott före december månads utgång 1983.

SJ har mot denna bakgrund hemställt om regeringens medgivande att av driftmedel få lämna *SMART AB* ett aktieägartillskott på 1 milj. kr. med villkor om återbetalningsskyldighet "efter råd och lägenhet".

SJ har slutligen i en skrivelse den 25 januari 1984 tagit upp frågan om *tågserviceverksamhetens organisation*. Restaurangrörelse på tåg bedrivs på SJ:s beställning av *AB Trafikrestauranger (TR)*. *TR* är ett helägt dotterföretag till SJ. *TR*:s tågservice täcker f. n. ca 190 tåg per dag, vilket innebär att ca 90% av alla tåg på huvudlinjerna kan erbjuda passagerarna förtäring. För att klara tågserveringen har SJ f. n. 66 restaurang- och kioskvagnar, som ställs till *TR*:s förfogande för serveringsverksamheten.

Mellan SJ och *TR* pågår förhandlingar om den framtida verksamheten

för tågserveringen. SJ och TR har den gemensamma uppfattningen att tågserveringen skulle kunna förbättras om ansvarsfördelningen mellan SJ och TR renodlas mer i vissa avseenden. SJ skall renodla sin beställarroll och TR sin producentroll. I linje härmed anses att TR:s serviceåtagande gentemot SJ bör utvidgas till att innefatta även tillhandahållandet av restaurang- och kioskvagnar. En sådan ordning ökar möjligheterna att utveckla tågserveringen.

Mot den här bakgrunden har SJ hemställt, att SJ:s alla restaurang- och kioskvagnar förs över till TR. Överföringen bör ske i form av en apportemission till ett värde motsvarande vagnarnas andel i SJ:s statskapital (ca 12 milj. kr.). Överföringen bör enligt SJ ske per den 1 juli 1984 eller tidigare om så är möjligt.

Föredragandens överväganden

Jag anser det angeläget att SJ utvecklas till ett modernt och konkurrenskraftigt transportföretag. För detta krävs att SJ på ett affärsmässigt sätt koncentrerar sina insatser på järnvägstrafiken. De ovan redovisade förslagen från SJ kan ses som ett led i denna utveckling och kommer därför enligt min mening att stärka SJ:s ställning på transportmarknaden.

Jag föreslår därför att riksdagen bemyndigar regeringen att godkänna dels SJ:s aktieförsäljning i Dissousgas AB, dels SJ:s aktieägartillskott till AB SMART och dels SJ:s apportemission till TR.

Jag hemställer mot denna bakgrund att regeringen föreslår riksdagen att bemyndiga regeringen att medge att statens järnvägar avyttrar aktier, lämnar aktieägartillskott samt genomför apportemission i enlighet med vad som ovan angetts.

[2] H. Telekommunikationer

Höjning av rörlig kredit till televerket. I en skrivelse till regeringen den 25 januari 1984 har televerket hemställt att kreditramen för den särskilda rörliga krediten höjs med 400 000 000 kr. till 1 600 000 000 kr.

Den särskilda rörliga krediten disponeras av televerket för finansiering av icke konkurrensutsatta abonnentutrustningar. Den nuvarande ramen på 1 200 milj. kr. fastställdes genom beslut av riksdagen våren 1983 (prop. 1982/83: 101, TU 7, rskr 163) och sattes med utgångspunkt från televerkets försäljningsprognoser för det närmaste året. I budgetpropositionen för budgetåret 1984/85, bilaga 8, föreslås att verket fr.o.m. den 1 juli 1984 bemyndigas att ta upp erforderliga lån på den allmänna kreditmarknaden. Om förslaget godkänns kommer den särskilda rörliga krediten att utvecklas under budgetåret 1984/85. För budgetåret 1983/84 behövs dock enligt televerket en utökning av kreditramen p.g.a. en ökad efterfrågan på

†1 Riksdagen 1983/84. I saml. Nr 125

televerkets produkter. Televerket har i sammanhanget anmält att endast 400 milj. kr. av den vanliga rörliga krediten med ramen 1 650 milj. kr. beräknas komma att utnyttjas under budgetåret 1983/84. Det innebär sammantaget att televerket inte kommer att behöva utnyttja det redan nu tillgängliga totala kreditutrymmet.

Jag ansluter mig till televerkets bedömning av behovet av en utökning av ramen för den särskilda rörliga krediten och hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att medge att televerket för finansiering av icke konkurrensutsatta abonnentutrustningar får disponera en från 1 200 000 000 kr. till 1 600 000 000 kr. höjd särskild rörlig kredit.

[3] I. Institut m. m.

SMHI har i en skrivelse till regeringen sommaren 1982 hemställt om 27,5 milj. kr. för uppbyggnad och drift under fyra år av en pilotanläggning för ett framtida vädertjänstsystem. Totalkostnaden för anläggningen beräknades i sammanhanget till ca 54 milj. kr. i 1982 års prisläge. I skrivelsen framhölls att pilotanläggningen är början på en långtidsplanerad teknikupphandling där svensk försvarsindustri kommer att engageras.

SMHI har länge planerat att bygga upp ett modernt decentraliserat vädertjänstsystem – PROMIS (*PR*ogram för ett *Operationellt Meteorologiskt InformationsSystem*). Promis innebär en central vädertjänst för medellånga prognoser (12 timmar–10 dygn) och sex regionala vädertjänster för korta prognoser (0–18 timmar). Systemet och den meteorologiska bakgrunden har redovisats i prop. 1980/81: 149 om SMHI:s verksamhet och organisation och i trafikutskottets betänkande 1980/81: 27.

Den skisserade utvecklingen av vädertjänsten innebär mycket stora förändringar av vädertjänstens organisation och de ekonomiska konsekvenserna är osäkra. Det behövs således ett väl grundat beslutsunderlag för att bedöma hur en operativ regionaliserad vädertjänst enligt Promis skall vara uppbyggd. En pilotanläggning behöver därför, som ett första steg mot det planerade vädertjänstsystemet, byggas upp och utprovas. SMHI avser att under senare hälften av projektets genomförande utvärdera verksamheten. Anläggningen består i princip av utrustning för mätning, överföring, bearbetning, presentation och delgivning av data och produkter.

Statskontoret har fått i uppdrag av regeringen att bl. a. utreda möjligheterna till samordning mellan den civila och militära vädertjänsten. Bedömningar skall särskilt göras beträffande bl. a. konsekvenser för vädertjänsternas tekniska system samt hur teknisk samordning skall ske på kort och lång sikt. Med hänsyn till detta är det av största vikt att utvecklingen av

pilotanläggningen sker så att en samordning av den civila och den militära vädertjänsten underlättas.

Det är likaledes en förutsättning att man vid utvecklingen av Promis i alla väsentliga delar utnyttjar de investeringar som gjorts eller beslutats inom det militära vädersystemet.

Enligt en aktuell reviderad kalkyl beräknas totalkostnaden för anläggningen till 70 milj. kr. i beräknat prisläge för maj 1984. Kostnadsavvikelsen i förhållande till vad som angavs i SMHI:s framställning 1982 beror framför allt på att den reviderade kostnadskalkylen även omfattar gjorda och beräknade investeringar från svensk industri. Dessutom har inflationen och den kraftiga stegringen av dollarkursen medfört kostnadsökningar.

SMHI har framhållit att systemet också bör få gynnsamma effekter för svensk industri. Som jag nämnde i årets budgetproposition (1983/84: 100, bil. 8, sid. 182) har överläggningar tagits upp mellan SMHI och Ericsson Radio System AB om bl. a. projektets finansiering. Dessa överläggningar är nu avslutade och har resulterat i att bolaget tilldelat projektet utvecklingsmedel. Jag har vidare erfarit att överläggningar mellan bolaget och fonden för industriellt utvecklingsarbete, Industrifonden, har initierats i syfte att undersöka möjligheten av en viss riskdelning mellan bolaget och fonden. Fonden kommer inom kort att pröva sitt engagemang i projektet på grundval av en ansökan från bolaget. Jag har vid mina beräkningar i det följande tagit hänsyn till sådana externa medelstillskott.

SMHI har successivt inom ramen för tillgängliga resurser börjat modernisera vädertjänsten. Flera av de investeringar som gjorts avses ingå i pilotanläggningen. Bl. a. har institutet investerat i regional automatisk kartritning. Dessutom har en ny mottagarutrustning för satellitbilder installerats. F. n. håller institutet på att upphandla utrustning för bearbetning av mottagna satellitdata. En ny väderradar har nyligen installerats i Norrköping. Hittills gjorda eller planerade investeringar för vilka medel redan anvisats, uppgår till ca 11 milj. kr.

SMHI har i en likalydande skrivelse till styrelsen för teknisk utveckling (STU) och statskontoret hemställt om 5,1 milj. kr. från de medel som avsatts för teknikupphandling inom dataområdet. Dessa medel avses delfinansiera utvecklingen av den centrala arbetsplatsen i pilotanläggningen. STU och statskontoret har därför hos regeringen (civildepartementet) hemställt att medel ställs till förfogande för ändamålet. Civilministern kommer senare att föreslå regeringen att dessa medel tilldelas för projektet under förutsättning att riksdagen godkänner regeringens hemställan om medel till pilotanläggningen.

I årets budgetproposition noterade jag att SMHI:s uppdragsverksamhet gett ett visst överskott budgetåret 1982/83. SMHI har i anslagsframställningen för budgetåret 1984/85 hemställt att överskottet får överföras till budgetåret 1983/84 för att användas för finansiering av investeringar. Jag kommer senare föreslå regeringen att SMHI får ett sådant medgivande.

Sammantaget innebär detta att behovet av tillskott från statsbudgeten

kraftigt har reducerats. För att ytterligare söka begränsa medelstillskottet har SMHI under hand ombetts att undersöka möjligheterna att något sänka ambitionsnivån i projektet utan att väsentligt äventyra syftena med anläggningen. Enligt SMHI är det möjligt att bygga en reducerad pilotanläggning för en total kostnad av 59,40 milj. kr. i beräknat prisläge för maj 1984. Sammanfattningsvis innebär detta att uppbyggnaden och driften av den reducerade pilotanläggningen under en fyraårsperiod bör kunna finansieras på följande sätt.

	<i>Milj. kr.</i>
Redan anvisade medel	10,59
Teknikupphandlingsmedel	5,10
SMHI:s överskott	1,86
Omprioritering av SMHI:s resurser	
samt industriell satsning	26,15
Erforderligt medelstillskott	
från statsbudgeten	<u>15,70</u>
	59,40

Tack vare de ansträngningar som således har gjorts för att pressa kostnaderna och för att finna olika finansieringskällor har behovet av anslagsmedel utöver vad SMHI normalt disponerar kunnat minskas högst avsevärt. Jag är därför nu beredd att förorda att totalt 15,7 milj. kr. anvisas till SMHI för att möjliggöra att pilotanläggningen kommer till stånd. Av kostnaderna bör 5,13 milj. kr. belasta bidragsanslaget och 10,57 milj. kr. utrustningsanslaget.

I sammanhanget kan nämnas att även televerket är intresserat av den nya teknik som kommer att användas i pilotanläggningen, framför allt i fråga om dataöverföring och delgivning. Verket och SMHI har därför beslutat att tillsätta en utvecklingsgrupp för dessa frågor. Televerket har beslutat att under en femårsperiod ställa 5 milj. kr. till gruppens förfogande för detta arbete. Luftfartsverket har förklarat sig intresserat att diskutera ett gemensamt forsknings- och utvecklingsprojekt vad gäller flygvädertjänstfrågor.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att

1. till *Bidrag till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 anvisa ett reservationsanslag på 5 130 000 kr.,
2. till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Utrustning* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 anvisa ett reservationsanslag på 10 570 000 kr.

UTBILDNINGSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1984-03-15

Föredragande: statsrådet Göransson såvitt avser punkten 1; statsrådet Hjelm-Wallén såvitt avser punkten 2

Anmälan till tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1983/84

ÅTTONDE HUVUDTITELN

Massmedier m. m.

[1] **C 9. Stöd till taltidningar.** I taltidningskommitténs (U 1982:05) uppdrag ingår bl. a. att bedriva ett utrednings- och utvecklingsarbete rörande stöd till radio- och kassettidningar enligt vad som anförs i propositionen (1981/82:129) om stöd till taltidningar. Enligt propositionen (s. 19) bör stödmedel bl. a. kunna användas för mer långsiktiga investeringar i syfte att underlätta etableringen av radiotidningar. Det ankommer på regeringen att vid behov besluta om bemyndigande till beställning av större sådana investeringar inom ramen för de medel som anvisas för stödet.

Taltidningskommittén har i skrivelse till regeringen framhållit att möjligheterna till ökad utgivning av radio- och kassettidningar i hög grad beror av tillgång på lämplig apparatur för mottagning av radiotidningar. Kommittén har erfarit att tidningsutgivarna med bestämdhet förordar radiosändning som den lämpligaste distributionsformen. Så länge adekvat mottagningsapparatur för radiotidningar inte finns tillgänglig har tidningsföretagen enligt kommittén i allmänhet vägrat ge ut talutgåvor av dagstidningar för synskadade, även om tillräckligt ekonomiskt stöd från kommittén i och för sig hade kunnat påräknas i de enskilda fallen.

Utveckling av mottagarapparatur för radiotidningar har därför prioriterats av kommittén. I samverkan med bl. a. televerket, styrelsen för teknisk utveckling, handikappinstitutet och Sjukvårdshuvudmännens upphandlingsbolag (SUB) har kommittén engagerat sig i ett tekniskt projektarbete i syfte att utveckla en för verksamheten lämplig apparatur.

Projektarbetet har nu fortskridit så långt att ett avtal har tecknats mellan SUB och en leverantör avseende framtagning av prototyper och en första

serie om 1 000 apparater för mottagning av radiotidningar. Avtalet innefattar emellertid villkor om ekonomiska garantier för beräknade kostnader. För att mottagarapparaturl skall finnas tillgänglig i sådan tid att en verksamhet med radiotidningar skall kunna prövas och utvärderas har taltidningskommittén — med hänvisning till uttalandet i propositionen om större investeringar — hemställt om regeringens bemyndigande att få bevilja den nödvändiga garantin intill ett belopp av högst 1 255 000 kr. Garantin bör gälla t. o. m. den 30 juni 1990.

Utan ett garantiåtagande föreligger enligt kommittén en överhängande risk för att produktionen av adekvat mottagarapparaturl inte kommer i gång inom rimlig tid och till godtagbara priser. Detta skulle enligt kommittén på ett utomordentligt allvarligt sätt försämra förutsättningarna för att få till stånd ett rimligt antal dagstidningar som talutgåvor. Utan en sådan utgivning menar kommittén att frågan om den fortsatta utgivningen av radio- och kassettidningar inte kan bedömas på realistiska grunder.

Kommitténs ställningstagande i frågan grundas också på den uttalade uppfattningen att radiosändning i flertalet fall medför lägre tillkommande nettokostnader för tidningsföretagen än distribution av kassettidningar. Radiotidningsutgivning kan därför enligt kommittén medge en bredare verksamhet inom den anvisade resursramen.

Kommittén understryker att beloppet 1 255 000 kr. ryms inom den reservation som finns på anslaget sedan ingången av innevarande budgetår. Denna reservation har enligt kommittén uppstått av det skålet att flertalet tidningar inte ansett sig kunna engagera sig i någon utgivningsverksamhet innan apparatfrågan på radiosidan är löst. Budgetering av en kreditgaranti på anslaget kommer därför enligt kommittén inte att inverka på bidragsverksamheten under innevarande och kommande budgetår. Kommittén tillågger att man är övertygad om att utgivningsverksamheten kommer att utvecklas i och med ett genombrott på apparatsidan. Kommittén bedömer det därför som mycket osannolikt att garantin kommer att behöva infrias.

Föredragandens överväganden

För egen del får jag anförå följande. Det är av stor vikt att taltidningskommittén kan bygga sina bedömningar om stödets framtida utformning m. m. på erfarenheter som är så fullständiga som möjligt. Kommitténs hittillsvarande erfarenheter visar att försök med radiotidningar är av stor betydelse för kommitténs möjligheter att bedöma taltidningsverksamhetens långsiktiga utveckling. Dessa bedömningar skall i sin tur ligga till grund för regeringens överväganden och förslag rörande den fortsatta verksamheten. På dessa grunder är jag för min del beredd att föreslå regeringen att avsätta 1 255 000 kr. för den nämnda garantin. För detta talar också vad kommittén anför angående en oförminskad bidragsverksamhet och möjligheterna på sikt till större bidragseffekt inom gällande medelsram.

Med hänvisning till vad jag har anfört hemställer jag att regeringen bereder riksdagen tillfälle att ta del av vad jag har anfört om garanti för framtagning av mottagningsapparat för radiotidningar.

E. Högskola och forskning

[2] **E 7. Utbildning för undervisningsyrken.** På statsbudgeten har för innevarande budgetår under detta anslag på anslagsposten 26. Utbildningsarvoden anvisats ett reservationsanslag av 29 765 000 kr. Medlen är avsedda för utbildningsarvode som, under vissa förutsättningar som regeringen anger, utgår till studerande dels på speciallärlarlinjen, dels på folkhögskollärlarlinjen samt till studerande som före den 1 juli 1983 påbörjat utbildning på handels- och kontorslärlarlinjen, industri- och hantverkslärlarlinjen eller vårdlärlarlinjen.

Universitets- och högskoleämbetet har kommit in med skrivelse och hemställt att ytterligare 18 708 000 kr. anvisas för att täcka kostnader för utbildningsarvoden budgetåret 1983/84.

Föredragandens överväganden

Medlen för utbildningsarvode anvisades före budgetåret 1983/84 på ett förslagsanslag. Innevarande budgetår anvisas medlen på en anslagspost som är betecknad som reservationsanslag. Anslaget för innevarande budgetår har visat sig vara för lågt beräknat i förhållande till den belastning som följer av rätten till utbildningsarvode.

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att till *Utbildning för undervisningsyrken, anslagsposten Utbildningsarvoden* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 anvisa ett reservationsanslag av 18 708 000 kr.

Bilaga 6

JORDBRUKSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1984-03-15

Föredragande: statsrådet Lundkvist

Anmälan till tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1983/84

NIONDE HUVUDTITELN

A. Jordbruksdepartementet m. m.

[1] **A 3. Kommittéer m. m.** Under denna rubrik har i statsbudgeten för budgetåret 1983/84 anvisats ett reservationsanslag av 9,5 milj. kr. Vid ingången av budgetåret fanns på anslaget en reservation av 401 400 kr. Den utredningsverksamhet som bekostas från anslaget har under budgetåret blivit mera omfattande och kostnadskrävande än vad som kunde förutses vid anslagsberäkningen hösten 1982. Jag räknar nu med ett ytterligare medelsbehov av 2 milj. kr.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Kommittéer m. m.* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kr.

F. Service och kontroll

[2] **F 4. Bidrag till statens veterinärmedicinska anstalt.** Enligt statsmakternas beslut skall statens veterinärmedicinska anstalts produktionsavdelning (SVA-P) i Stockholm avvecklas. En vaccinenhet skall inrättas vid SVA i Uppsala med uppgift att bl. a. bedriva utvecklingsarbete för den veterinärmedicinska preparatproduktionen. Tillverkning av s. k. besättningsegna vacciner skall även fortsättningsvis ombesörjas av SVA. Anstalten skall tills vidare sörja för import och distribution av veterinärmedicinska preparat.

Under förevarande anslagsrubrik har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 44 770 000 kr. (prop. 1982/83: 100 bil. 11, JoU: 24, rskr 204).

Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) har i skrivelse till regeringen anmält att produktionsavdelningen i Stockholm nu är avvecklad. Huvuddelen av verksamheten avvecklades till den 1 september 1983. Återstående delar avvecklades under oktober–november 1983. Anslagsberäkningen för SVA budgetåret 1983/84 har gjorts med utgångspunkt i att bl. a. produktionsverksamheten var avvecklad. Med hänsyn härtill begär SVA ytterligare 1 835 000 kr. för budgetåret 1983/84 varav 371 000 kr. avser dubblingskostnader, 634 000 kr. avser kostnader för omlokaliseringsförberedelser m. m. och 831 000 kr. avser kostnader för avveckling av produktionsverksamheten i Stockholm.

Föredragandens överväganden

Beräkningen av medelsbehovet under detta anslag för budgetåret 1983/84 har skett med utgångspunkt i att produktionsverksamheten i Stockholm är avvecklad samt att vaccinenheten är inrättad och personalen omlokaliserad till Uppsala. I anslagsberäkningen har därför hänsyn inte tagits till kostnader för produktionsverksamheten i Stockholm. Kostnader för avveckling av verksamheten i Stockholm, omlokaliseringsförberedelser m. m. samt kostnader för dubbling av personal är således inte beaktade. Med hänsyn till att verksamheten fortgått under del av budgetåret förordar jag att under anslaget Bidrag till statens veterinärmedicinska anstalt anvisas 1 350 000 kr., varav 186 000 kr. avser kostnader för dubbling, 480 000 kr. avser kostnader för förberedelser av omlokalisering m. m. och 684 000 kr. avser kostnader för avveckling av produktionsverksamheten i Stockholm.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Bidrag till statens veterinärmedicinska anstalt* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 anvisa ett reservationsanslag av 1 350 000 kr.

H. Miljövård

[3] **H 20. Sanering av BT Kemis område i Teckomatorp.** Under förevarande anslagsrubrik har anvisats medel för att täcka kostnaderna för saneringsarbetet inom BT Kemis område i Teckomatorp. Hittills har på förevarande anslag samt anslaget Oförutsedda utgifter anvisats sammanlagt 37,1 milj. kr. för ändamålet. Det egentliga saneringsarbetet är i huvudsak avslutat. Anslaget används nu främst för täckande av kostnader för avledning av dränagevatten från området till reningsverk i Landskrona.

Länsstyrelsen i Malmöhus län

Länsstyrelsen har i skrivelse den 1 februari 1984 till regeringen anmält att dränagevatten från ifrågavarande område även under kommande budgetår måste omhändertas och avledas till Landskrona reningsverk. Kost-

naderna härför under nästa budgetår anges av länsstyrelsen till 725 000 kr. Då vissa reservationer föreligger på anslaget, redovisar länsstyrelsen ett medelsbehov för nästa budgetår av 550 000 kr. för här aktuellt ändamål.

Föredragandens överväganden

Det är angeläget att saneringsarbetet på BT Kemis område i Teckomatorp i alla delar kan slutföras. Detta innebär att dränagevatten från området även under kommande budgetår behöver omhändertas och avledas till reningsverket i Landskrona. För att täcka kostnaderna i samband härmed i enlighet med länsstyrelsens redovisning bör på tilläggsbudget III för innevarande budgetår anvisas 550 000 kr. för sanering av BT Kemis område i Teckomatorp.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Sanering av BT Kemis område i Teckomatorp* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 anvisa ett reservationsanslag av 550 000 kr.

Utdrag
ARBETSMARKNADSDEPARTEMENTET PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1984-03-15

Föredragande: statsrådet Leijon

Anmälan till tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1983/84.

TIONDE HUVUDTITELN

C. Arbetsmiljö

[1] C 3. Särskilda åtgärder för arbetsanpassning och sysselsättning. I skrivelse den 13 april 1983 meddelade riksdagen sina beslut med anledning av regeringens anmälan till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 såvitt avser arbetsmarknadsdepartementets verksamhetsområde (prop. 1982/83: 100, bil. 12, AU 21, rskr 228).

Enligt riksdagens beslut skulle, för allmännyttiga organisationer med särskilt svag ekonomi, lönebidrag kunna utgå med upp till 100 % av lönekostnaden under budgetåret 1983/84. Merkostnaden skulle rymmas inom en kostnadsram om 1,2 milj. kr.

Riksdagen gav som sin mening till känna att regeringen borde följa konsekvenserna av sänkningen av lönebidraget till de allmännyttiga organisationerna den 1 juli 1983, då den övergångstid som gällt för bidrag avseende tidigare i arkivarbete sysselsatta löper ut. Vidare uttalade riksdagen som sin mening att regeringen även noga borde följa konsekvenserna av att antalet platser med lönebidrag hos allmännyttiga organisationer får öka med högst 500 platser jämfört med budgetåret 1982/83. Vid behov skulle regeringen föreslå förändringar i syfte att underlätta handikappades situation på arbetsmarknaden.

Regeringen uppdrog den 21 april 1983 åt arbetsmarknadsstyrelsen (AMS) att inom den angivna kostnadsramen 1,2 milj. kr. lämna ett tillfälligt bidrag till allmännyttiga organisationer med särskilt svag ekonomi. Bidraget skulle i första hand lämnas till handikapp- och invandrарorganisationer, men kunde, om synnerliga skäl förelåg, även lämnas till annan allmännyttig organisation. Som villkor för bidrag gällde att berörd arbetstagare tidigare hade varit anställd i arkivarbete hos organisationen, att han eller hon riskerade uppsägning från sin anställning samt att eventuellt varsel om uppsägning återtogs. Vidare skulle organisationerna kunna ta ett eget

kostnadsansvar enligt gällande regler för anställning med lönebidrag fr. o. m. budgetåret 1984/85.

Vidare uppdrog regeringen åt AMS att före den 1 januari 1984 redovisa *dels* konsekvenserna av att lönebidraget till de allmännyttiga organisationerna sänktes till 90 % av lönekostnaden för anställda som tidigare hade haft arkivarbete hos organisationerna, *dels* också konsekvenserna av att antalet platser med lönebidrag hos allmännyttiga organisationer får öka med högst 500 platser under budgetåret. Om det visade sig att arbetssökande med handikapp fick ökade svårigheter på arbetsmarknaden, skulle styrelsen komma in till departementet med förslag till åtgärder.

Den 19 december 1983 har styrelsen kommit in med de begärda redovisningarna.

AMS

När lönebidragsreformen genomfördes den 1 juli 1980 övergick ca 7 400 personer från arkivarbete till en anställning med lönebidrag hos allmännyttiga organisationer. Därefter har antalet anställda med lönebidrag ökat kraftigt. Den 30 juni 1983 hade 10 624 personer anställning med lönebidrag hos allmännyttiga organisationer, vilket innebär en ökning med 3 224 sedan reformens ikraftträdande.

Under budgetåret 1982/83 nyanställde organisationerna 2 467 personer med lönebidrag. Under samma tid slutade 1 195 personer en sådan anställning, vilket innebär en nettoökning med 1 294. Medeltalet nyanställda per år under perioden den 1 juli 1980 till den 30 juni 1983 uppgick till 1 074 personer.

Antalet personer som på grund av statsbidragsminskningen från 100 till 90 % av lönekostnaden har entledigats eller sagts upp från sina lönebidragsanställningar har, enligt AMS, visat sig ligga på en relativt låg nivå sett i relation till de farhågor om ett stort antal avskedanden som från olika håll har uttalats under övergångsperioden.

Av länsarbetsnämndernas uppgifter framgår att ett 60-tal personer har friställts till följd av att statsbidraget minskade den 1 juli 1983. De som friställts eller kommer att friställas har stora svårigheter att finna nya anställningar.

Länsarbetsnämnderna har vidare konstaterat att över 1 000 sökande bedömts vara lämpliga för och intresserade av anställning med lönebidrag hos allmännyttiga organisationer men att anvisningar inte kan ske på grund av att de tilldelade platserna redan utnyttjats.

Länsarbetsnämnderna önskar därför genomgående att nu rådande inskränkningar av platser med 90 % lönebidrag hos allmännyttiga organisationer upphävs.

AMS hemställer mot denna bakgrund om en utökning av antalet platser med lönebidrag hos allmännyttiga organisationer redan under innevarande budgetår.

Föredragandens överväganden

Som jag redan har redovisat i 1984 års budgetproposition (prop. 1983/84: 100, bil. 12) har AMS fördelat de medel som anvisades för ett tillfälligt bidrag under budgetåret 1983/84 till främst handikapp- och invandrarorganisationer. Ett antal organisationer, som fått avslag på sina ansökningar om sådant tillfälligt bidrag, har överklagat AMS's beslut hos regeringen.

Regeringen har i några fall bifallit besvären. Eftersom AMS redan har fördelat de 1,2 milj. kr. som anvisats för det tillfälliga stödet, innebär detta att kostnadsramen för det tillfälliga bidraget kommer att överskridas. Jag bedömer att de tillkommande kostnaderna kommer att uppgå till högst 60 000 kr.

Av AMS redovisning framgår att farhågorna om att ett stort antal människor skulle förlora sina anställningar till följd av bidragssänkningen från 100 till 90 % av lönekostnaden inte har besannats. Uppsägningar har ändå skett i ett begränsat antal fall. Jag utgår därför ifrån att arbetsförmedlingarna uppmärksammat följer utvecklingen och aktivt försöker lösa sysselsättningsfrågan för de berörda.

AMS har hemställt om en utökning av de 90-procentiga lönebidragen till allmännyttiga organisationer under budgetåret 1983/84. Dessutom har ett antal organisationer i skrivelser begärt en sådan utökning eller att den nuvarande begränsningen av hur mycket dessa bidrag får öka under budgetåret skall tas bort.

För egen del vill jag erinra om att inga begränsningar finns när det gäller möjligheten att anställa arbetshandikappade med lönebidrag enligt de regler som gäller för de kommunala och enskilda sektorerna på arbetsmarknaden, där man under det första året får ett 75-procentigt bidrag, som därefter trappas ned under en fyraårsperiod. I flertalet fall fortsätter sedan bidraget att utgå med 25 % av lönekostnaden. Också de allmännyttiga organisationerna får använda sig av detta bidrag i obegränsad omfattning.

Som jag har anfört i budgetpropositionen för budgetåret 1984/85 är det av statsfinansiella skäl inte möjligt att medge en obegränsad tillväxt av de 90-procentiga bidragen. Bidraget innebär i dessa fall inte bara en hög subventionsnivå utan också en kostnad som ligger kvar på samma höga nivå under mycket lång tid, som regel hela anställningstiden.

Jag har mot denna bakgrund också framhållit att dessa bidrag måste förbehållas de människor som har störst behov av stöd och som behöver stödet under lång tid.

Många tecken tyder nu på att vi kan hoppas på ett förbättrat arbetsmarknadsläge med en ökad efterfrågan på arbetskraft. Det är enligt min mening angeläget att arbetshandikappade i ökad utsträckning kan komma i fråga för de platser som blir lediga. Det utrymme för förbättrat stöd till de arbetshandikappade som kan skapas genom omprioriteringar och effektiviseringar bör i första hand användas för att öka de arbetshandikappades möjligheter att få anställningar inom de kommunala och enskilda sektor-

na. Inom dessa sektorer kan den arbetshandikappades produktiva insatser ge sådana intäkter att bidraget kan trappas ned eller i vissa fall upphöra. I ett längre tidsperspektiv kan därmed statliga medel till lönebidrag inom dessa sektorer ge arbete åt väsentligt fler personer jämfört med vad som är fallet om stödet främst används till anställningar med varaktigt 90-procentigt bidrag.

Från flera olika håll har dock påtalats att det nu finns ett akut behov av att utöka antalet platser med 90 % lönebidrag hos de allmännyttiga organisationerna, bl. a. till följd av att arbetsförmedlingarna i många fall planerat för sådana anställningar för enskilda sökande. I 1984 års budgetproposition har jag föreslagit en fortsatt expansion av de 90-procentiga bidragen. Under förutsättning av riksdagens bifall till förslaget förordar jag att, i avvaktan på att de för budgetåret 1984/85 tillkommande platserna kan tas i anspråk, 200 av dessa platser får användas redan under innevarande budgetår.

En sådan tidigareläggning innebär ingen ökad budgetbelastning under budgetåret 1983/84, eftersom bidragen rekvireras i efterskott.

Vidare förordar jag att platser med 90 % lönebidrag skall förbehållas sökande med svårare arbetshandikapp, som behöver stöd under lång tid.

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

1. godkänna vad jag har anfört om medel till ett tillfälligt bidrag till främst handikapp- och invandrarorganisationer under budgetåret 1983/84,
2. godkänna mitt förslag om tidigareläggning till budgetåret 1983/84 av 200 platser med 90 % lönebidrag hos allmännyttiga organisationer,
3. godkänna de riktlinjer som jag har förordat för anställning med 90 % lönebidrag hos allmännyttiga organisationer.

INDUSTRIDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1984-03-15

Föredragande: statsrådet Peterson

Anmälan till tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1983/84

TOLFTE HUVUDTITELN

A. Industridepartementet m. m.

[1] **A 3. Kommittéer m. m.** Under denna rubrik har i statsbudgeten för budgetåret 1983/84 anvisats ett reservationsanslag av 19,8 milj. kr. Vid ingången av budgetåret fanns en reservation på anslaget av 9,9 milj. kr. Sammanlagt står alltså under innevarande budgetår drygt 29,7 milj. kr. till förfogande under detta anslag.

Vid utgången av december 1983 hade av anslaget förbrukats 12,6 milj. kr. Detta innebär att det vid denna tidpunkt under anslaget fanns disponibelt ca 17,1 milj. kr. Under den återstående delen av innevarande budgetår beräknas utbetalningarna komma att uppgå till ca 21,1 milj. kr. Sålunda erfordras ytterligare 4 milj. kr.

Skälet är att kostnaderna för ett antal kommittéer (motsvarande) inte kunde förutses vid anslagsberäkningen hösten 1982. Exempel på sådana kommittéer är delegationen (I 1982: 08) för IAEA-frågor, JAS-kommittén (I 1983: 03), kommittén (I 1983: 05) för översyn av kärnbränslenämndens verksamhet och kommissionen (I 1984: 01) om elförsörjningens sårbarhet. Vidare belastas anslaget av kostnaderna för utländska expertutlåtanden över KBS-3 rapporten.

Med hänvisning till det anförda och efter samråd med statsråden Dahl och R. Carlsson hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att till *Kommittéer m. m.* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kr.

[2] **A 4. Extra utgifter.** Under denna rubrik har i statsbudgeten för budgetåret 1983/84 anvisats ett reservationsanslag av 600 000 kr.

Vid ingången av budgetåret fanns en reservation på anslaget av 82919

kr. Vid utgången av december 1983 uppgick anslagsbelastningen till 404 711 kr. De medel som återstår på anslaget räcker inte för att täcka de beräknade utgifter som bör belasta detta anslag. Anledningen är främst att antalet utländska ministerbesök under budgetåret 1983/84 blir fler än vad som kunde förutses vid beräkningen av anslaget. Det ytterligare medelsbehovet beräknas till 350 000 kr.

Med hänvisning till det anförda och efter samråd med statsråden Dahl och R. Carlsson hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att till *Extra utgifter* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kr.

B. Industri m. m.

[3] **B 14. Främjande av hemslöjden.** I statsbudgeten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett reservationsanslag av 4 289 000 kr., därav under anslagsposten Konsulentverksamhet 2 875 000 kr.

Det statliga bidraget till konsulentverksamheten utgår enligt gällande riktlinjer (prop. 1980/81: 87, NU 42, rskr 276) med hälften av kostnaderna för de 24 läns hemslöjdskonsulenterna och med hela kostnaden för de två sameslöjdskonsulenterna.

Löneutvecklingen för konsulenterna har inneburit att en differens på 176 000 kr. uppstått mellan beräknat belopp och faktiskt utfall. Nämnden för hemslöjdsfrågor, som är ansvarig myndighet, har inga möjligheter att inom ramen för nuvarande anslag finansiera de extra kostnaderna. Anslaget bör därför räknas upp med nämnda belopp.

Jag förordar därför att under anslaget Främjande av hemslöjden 176 000 kr. anvisas på tilläggsbudget för kostnader för konsulentverksamheten.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Främjande av hemslöjden* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 anvisa ett reservationsanslag av 176 000 kr.

D. Mineralförsörjning m. m.

[4] **D 1. Sveriges geologiska undersökning: Geologisk kartering m. m.** Under denna rubrik har i statsbudgeten för budgetåret 1983/84 anvisats ett reservationsanslag av 64 065 000 kr.

Genom en brand våren 1983 vid Sveriges geologiska undersökning (SGU) i Uppsala förstördes och skadades material och utrustning. Jag beräknar 400 000 kr. för att täcka kostnaden för reparation och återanskaffning av den brandskadade utrustningen. Dessa medel bör ställas till SGU:s förfogande under innevarande budgetår.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Sveriges geologiska undersökning: Geologisk kartering m. m.*
på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kr.

[5] **D 7. Sveriges geologiska undersökning: Täckning av underskott.** Något anslag för detta ändamål finns inte upptaget i statsbudgeten för budgetåret 1983/84.

Den 1 juli 1982 överfördes huvuddelen av den uppdragsfinansierade verksamheten vid Sveriges geologiska undersökning (SGU) till aktiebolagsform under namnet Sveriges geologiska AB (SGAB).

I en gemensam skrivelse den 30 maj 1983 har SGU och SGAB hos regeringen hemställt att arbetsmaterial hänförligt till SGU:s uppdragsverksamhet före omorganisationen den 1 juli 1982 förs över från SGU till SGAB. Arbetsmaterialet, i SGU:s balansräkning den 30 juni 1982 benämnt Varulager och förråd, har hos SGU bokförts till ett värde av sammanlagt 5 827 700 kr.

Större delen av detta arbetsmaterial — med ett bokfört värde av 4 340 417 kr. — bör enligt min mening utan ersättning till SGU föras över till SGAB såsom aktieägartillskott. Överförandet utgör ett led i den uppbyggnad av SGAB som angavs i prop. 1981/82: 99 om mineralpolitiken.

En sådan överföring påverkar SGU:s bokslut på så sätt att ett underskott motsvarande värdet av det överförda arbetsmaterialet uppstår. Det i SGU uppkomna underskottet av 4 340 417 kr. bör täckas genom att medel anvisas över ett särskilt anslag.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Sveriges geologiska undersökning: Täckning av underskott*
på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 anvisa ett anslag av 4 340 000 kr.

G. Statsägda företag

[6] **Visst bemyndigande rörande affärsverket FFV.** Affärsverket FFV är ett industriföretag med huvudinriktning på marknadsföring, utveckling, tillverkning och underhåll av försvarsmateriel för främst svenska försvaret men även för export. Dessutom bedrivs utveckling, marknadsföring och tillverkning av varor och tjänster inom civila områden där befintlig kompetens och erfarenhet finns. Verket har inte några myndighetsuppgifter.

Den s. k. FFV-koncernen består dels av affärsverket med koncernledning, koncernstab och vissa servicefunktioner samt de tre sektorerna Försvarsmateriel, Underhåll och Marktele, dels av förvaltningsbolaget FFV Företagen AB, som omfattar tolv rörelsedrivande bolag i såväl utlan-

det som i Sverige. FFV-koncernen omsätter ca 3 miljarder kronor och har drygt 8000 anställda fördelat på ett flertal orter i Sverige. En utförlig beskrivning av FFV-koncernen redovisas i prop. 1983/84: 100 bil. 14, s. 190.

FFV har sedan lång tid tillbaka fått del av försvarets anskaffningsplaner vad gäller planerade beställningar inom FFV:s materielområde. Planerna har under första delen av 1970-talet visat viss stabilitet år för år. Under de senaste åren har de däremot inneburit kraftiga nedskärningar. I en situation med minskade beställningar från svenska försvaret är det nödvändigt för FFV att bl. a. satsa på export av försvarsmateriel och utveckling av den civila verksamheten. FFV har därför valt att inför framtiden så långt som möjligt renodla militär och civil verksamhet, för att därigenom skapa de förutsättningar som bäst svarar mot de speciella krav resp. verksamhet ställs inför.

Det är viktigt att FFV – på det sätt verket finner lämpligt – genom olika åtgärder anpassar sin verksamhet till rådande marknadssituation. Detta gäller såväl militära som civila verksamhetsområden. Som en konsekvens av detta genomförde FFV åren 1980–1981 en gallring av civila projekt och vidare markerades en starkare renodling organisatoriskt av civilt inriktad produktion gentemot militärt inriktad produktion. Under år 1983 har ytterligare åtgärder vidtagits eller planerats för att ompröva vissa civila affärs-satsningar och för att få till stånd en bättre samordning av dessa projekt inom koncernen. Åtgärderna kan t. ex. vara att avveckla en viss produkt eller en viss verksamhet, att överföra viss produkt eller viss verksamhet från verksdelen till bolagsdelen eller tvärtom, att sälja rätten till en viss produkt eller viss verksamhet till extern köpare eller att med annan koncern gemensamt företag fortsätta satsningen på en viss produkt eller viss verksamhet.

De tillgångar som överförs är oftast finansierade med statliga investeringsmedel. Detta innebär ofta att ett godkännande av en sådan överföring kräver riksdagens medgivande. Tillgångarna kan bl. a. utgöras av maskiner och inventarier. Influten köpeskilling tillförs till viss del statskassan.

Arbete pågår alltså kontinuerligt inom FFV-koncernen för att anpassa verksamheten till rådande marknadsförhållanden. Jag anser därför att FFV måste ha möjlighet att genomföra affärsmässigt riktiga förändringar eller strukturanpassningar vid lämpliga tidpunkter och utan större dröjsmål.

Det är därför enligt min mening av stor vikt att regeringen utan föregående riksdagsbehandling inom en ram av 5 milj. kr. i varje enskilt fall kan medge affärsverket FFV att överlåta tillgångar från verksdelen till bolag eller motsvarande inom och utom koncernen. Det bör också ankomma på regeringen att fastställa till vilka värden dessa tillgångar skall överlåtas. Jag förordar att regeringen inhämtar riksdagens bemyndigande här till. Bemyndigandet bör emellertid inte gälla åtgärder som innebär mera övergripande förändringar av verkets struktur och begränsas till ett högsta

belopp av 5 milj. kr. för varje enskild överlåtelse. Vidare bör regeringen årligen i budgetpropositionen anmäla de godkännanden som har lämnats.

Med hänvisning till vad jag sålunda har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att bemyndiga regeringen att medge affärsverket FFV att inom en ram av 5 milj. kr. i varje enskilt fall överlåta tillgångar i enlighet med vad jag har förordat.

[7] **G 14. Förvärv av aktier i Norrlands Skogsägares Cellulosa AB.** Något anslag för detta ändamål finns inte upptaget på statsbudgeten för budgetåret 1983/84. I prop. 1983/84: 102 har föreslagits att staten tecknar nya aktier i Norrlands Skogsägares Cellulosa AB (Ncb) genom att ett statligt lån konverteras till aktier.

Staten har efter beslut av riksdagen åren 1979 och 1981 tecknat 302 miljoner aktier i Ncb (prop. 1978/79: 207, NU 61, rskr 451, prop. 1980/81: 98, NU 49, rskr 282). Dessa aktier är A-aktier med full rösträtt. Enskilda skogsägare m. fl. innehar B-aktier i bolaget. Varje A-aktie berättigar till tio röster och varje B-aktie berättigar till en röst. B-aktier i bolaget har under senare år lämnats i utbyte vid inlösen av s. k. industribevis, vilka utgivits av Ncb framför allt under 1970-talet. F. n. finns 130 miljoner B-aktier.

Fram till dess att staten år 1979 köpte nyemitterade aktier i bolaget ägdes samtliga aktier i Ncb av ett antal skogsägareföreningar. I samband med att staten år 1981 ånyo förvärvade nyemitterade aktier och aktiernas nominella värde nedsattes från 200 kr. till 1 kr. ville skogsägareföreningarna sälja sina A-aktier. Dessa 725 000 aktier förvärvades år 1981 av det av staten helägda Kockums Air AB.

Staten äger således samtliga 302 725 000 A-aktier dels direkt, dels via Kockums Air AB. Antalet A-aktier ägda av staten kommer att öka om riksdagen godkänner de förslag som regeringen lämnat i prop. 1983/84: 102. För egen del anser jag att statens hela aktieinnehav i Ncb bör ägas direkt av staten. Jag förordar att staten förvärvar 725 000 aktier i Ncb från Kockums Air AB. En förutsättning för att staten skall förvärva aktierna är att priset inte överstiger 725 000 kr. Jag förordar därför att ett reservationsanslag tas upp på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 med 725 000 kr. för Förvärv av aktier i Norrlands Skogsägares Cellulosa AB.

Regeringen har bemyndigande att överlåta statens aktier i Ncb till annan huvudman. Detta bör omfatta också de aktier som avses förvärfvas från Kockums Air AB. Jag förordar att regeringen inhämtar riksdagens bemyndigande härtill.

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

1. till *Förvärv av aktier i Norrlands Skogsägares Cellulosa AB* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 anvisa ett reservationsanslag av 725 000 kr.,
2. bemyndiga regeringen att överlåta de aktier som avses förvärvas i *Norrlands Skogsägares Cellulosa AB*.

Förteckning

**över av regeringen hos riksdagen i prop. 1983/84: 125
begärda anslag på tilläggsbudget III till statsbudgeten för
budgetåret 1983/84**

Statsutgifter*IV. Försvarsdepartementet*

A 3 Kommittéer m. m., *reservationsanslag* 700 000

V. Socialdepartementet

H 8 Statens bakteriologiska laboratorium: Utrustning, *reservationsanslag* 6 000 000

VI. Kommunikationsdepartementet

I 7 Bidrag till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, *reservationsanslag* 5 130 000

I 8 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Utrustning, *reservationsanslag* 10 570 000

VIII. Utbildningsdepartementet

E 7 Utbildning för undervisningsyrken, *reservationsanslag* 18 708 000

IX. Jordbruksdepartementet

A 3 Kommittéer m. m., *reservationsanslag* 2 000 000

F 4 Bidrag till statens veterinärmedicinska anstalt, *reservationsanslag* 1 350 000

H 20 Sanering av BT Kemis område i Teckomatorp, *reservationsanslag* 550 000

XII. Industridepartementet

A 3 Kommittéer m. m., *reservationsanslag* 4 000 000

A 4 Extra utgifter, *reservationsanslag* 350 000

B 14 Främjande av hemslöjden, *reservationsanslag* 176 000

D 1 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk kartering m. m., *reservationsanslag* 400 000

D 7	Sveriges geologiska undersökning: Täckning av underskott	4 340 000
G 14	Förvärv av aktier i Norrlands Skogsägares Cel- lulosa AB, <i>reservationsanslag</i>	725 000
	Summa statsutgifter	54 999 000